

Metodologické otázky

se v tomto čísle stávají předmětem monotematického uspořádání. Ne náhodou. Zhodnocení všech oblastí sociologického bádání je součástí našeho programového úsilí, které, jak jsme přibližně před rokem konstatovali na prvním zasedání nové redakční rady Sociologického časopisu, se koncentruje v myšlence vyslovené V. I. Leninem: Ve velkých třídních zápasech, ve velkých třídních bojích, musíme umět, musíme mít odvahu a sílu neustále začínat znovu, vracet se k výchozím principům a nemilosrdně zúčtovat s chybami, s deformacemi. Disciplína, která to nedokáže, přestává být společensky funkční, disciplína, která k tomu nenajde dost sil, vůle a odvahy, „zplání“ a dostane se na periferii společenskovední problematiky, stane se disfunkční.

Ani metodologie nemůže být ušetřena procesu, ve kterém pomocí časopisu vytváříme možnosti v analýze ukázat od čeho se oddělit, s čím být kontinuální a na čem se sjednotit.

Jestliže vědecká sociologie nemůže být a nikdy také nebyla ideově neutrální, nemůže tomu být jinak ani v jejích přístupech metodologických. To je první důvod, proč redakční rada Sociologického časopisu rozhodla připravit monotematické číslo k metodologii.

Za jeden z nejzávažnějších projevů buržoazního vlivu při rozvíjení sociologické metodologie považujeme odtržení empirických výzkumů od sociologické teorie a společenské praxe. „Čistý“ či „plochý“ empirismus se zcela vyhýbá teorii; to vede k fetišizaci empirických dat (A. Sirácky), kdy shromážděné údaje plní úlohu inventarizace či pouhého formálního popisu. Zapomíná se, že smyslem je hledat a nalézat hluboká a syntetická vysvětlení společenských procesů, a uvolňují se tak cesty pronikání novopozitivistických tendencí do naší **sociologie**.

Marxismus organicky spojuje výzkum, teorii a praxi jako podstatné prvky procesu poznání objektivní skutečnosti člověkem.

Únik ze sféry hodnotících soudů je iluzí, která často rezonovala u těch, kteří se specializovali na operacionalizaci cestou procedur a technik terénního sběru informací. Sociologické „řemeslo“ se mnohdy chápalo jako činnost nezávislá na konkrétní společnosti.

A to je druhý důvod, proč vydáváme monotematické číslo k metodologii.

Kritické ocenění dostupné literatury a sociologické produkce minulých let zmenšuje rozsah učebních textů a studijní literatury pro výuku marxistické sociologie na vysokých školách. Mezera, která vznikla, musí být překonána teoretickou produkcí, ve které je užití moderních výzkumných metod a technik organicky spojováno s marxistickou teorií a metodologií. Chceme přispět k částečnému a dočasnému zaplnění této mezery publikací některých možných námětů a nových přístupů.

A to je třetí důvod, který nás vedl k přípravě monotematického metodologického čísla.

Redakce